

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Інститут медичних і фармацевтичних наук

МАУП

Кафедра загально-медичних дисциплін

Схвалено на засіданні кафедри

загально-медичних дисциплін

Протокол__ від квітня 2023 р.

Завідувач кафедри_____Л.В. Гайова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гістологія, цитологія та ембріологія

спеціальності: 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другий (магістерський)
(назва освітнього рівня)

освітньої програми: «Стоматологія»
(шифр і назва освітньої програми)

Київ МАУП 2020 рік

Розробник (-и) си­ла­бу­су на­в­чаль­ної дис­ци­плі­ни:

Сло­бо­дя­ник Ге­на­дій Іва­но­вич- д.псих.н, про­фе­сор каф. За­галь­но-ме­дич­них дис­ци­плін.

Вик­ла­дач:

Сло­бо­дя­ник Ге­на­дій Іва­но­вич- д.псих.н, про­фе­сор.

Си­ла­бус роз­гля­ну­то і за­твер­д­же­но на за­сідан­ні ка­фе­дри за­галь­но-ме­дич­них дис­ци­плін

Про­то­кол ____ від ____ квіт­ня 2023р.

За­ві­ду­вач ка­фе­дри _____ Л.В. Га­йова

Си­ла­бус роз­гля­ну­то і за­твер­д­же­но на за­сідан­ні на­в­чаль­но-ме­то­дич­ної ра­ди МАУП

Про­то­кол №3 від 14.04.2023р. _____ С.В.Хра­па­тий

Си­ла­бус по­го­д­же­но з га­ран­том освіт­ньої про­гра­ми (керів­ни­ком освіт­ньої про­гра­ми 221 «Сто­ма­то­ло­гія» _____ 2023 р.

(назва освіт­ньої про­гра­ми)

Га­рант освіт­ньої про­гра­ми _____ О. В. Сав­чук
(під­пис)

Си­ла­бус пе­ре­ві­ре­но «_____» _____ 2023р.

Де­кан ме­ди­ко-сто­ма­то­ло­гіч­но­го фа­куль­те­ту _____ Л.В. Га­йова

Про­лон­го­ва­но:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., про­то­кол № ____
(під­пис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., про­то­кол № ____
(під­пис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., про­то­кол № ____
(під­пис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., про­то­кол № ____

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Інститут медичних і фармацевтичних наук
Кафедра загально-медичних дисциплін**

Назва дисципліни	Гістологія, цитологія та ембріологія
Викладач (-і)	Слободяник Генадій Іванович
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-medichnih-ta-farmaceutichnih-nauk/kafedra-medichnoi-psiologii/slobodyanik.html
Контактний тел.	+38 (067) 466-82-09
E-mail:	
Сторінка дисципліни на сайті	
Консультації	<i>понеділок, 2 години, 13.30-15.30, ауд.32, корпус 4.</i>

- 1. Коротка анотація до дисципліни.** Дисципліна «Гістологія, цитологія та ембріологія» створена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОП «магістр» спеціальності 221 – «Стоматологія». «Гістологія, цитологія та ембріологія» є базовою дисципліною для підготовки фахівців. Має важливе значення для наступного вивчення інших предметів медико-біологічного спрямування. В процесі вивчення дисципліни, студенти опрацьовують будову, функції клітин, тканин, органів та систем організму людини. Крім того, вивчається ембріогенез людини. Наука про розвиток зародка – ембріологія, тісно пов'язана з практичною медициною оскільки структури організму вивчаються у процесі їхнього виникнення і розвитку. Предметом вивчення навчальної дисципліни є мікроскопічна та ультрамікроскопічна будова клітин, тканин і органів людського організму. Міждисциплінарні зв'язки: базується на вивченні студентами біології, анатомії й інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами фізіології, біохімії, патологічної анатомії та патологічної фізіології, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосувати знання з гістології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.
- 2. Мета:** Закласти основи для вивчення студентами фізіології, біохімії, патологічної анатомії та патологічної фізіології, пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання гістології, цитології та ембріології з цими дисциплінами.

Завдання: сформувати у студентів знання та уміння з гістології, цитології та ембріології та навчити використовувати ці знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати мікроскопічну та субмікроскопічну будову клітин, тканин та органів; вирішувати ситуаційні задачі, які мають клінічне спрямування, та інтерпретувати морфо-функціональні зв'язки, структурні та молекулярні детермінанти забезпечення різних процесів і організмі людини. вивчення дисципліни формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії, медичної психології, внутрішньої медицини, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з діагностики захворювань в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Формат курсу: очний (*offline*).

4. Перелік компетентностей випускника

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Інтегральна компетентність		
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю за спеціалізацією освітньої програми	Підсумкове (залік)
Загальні компетентності		
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.		
Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.		

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Здатність бути критичним і самокритичним.		
Здатність працювати в команді.		
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		

Спеціальні (фахові, предметні) компетентні	1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні. 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
---	--

ості	3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області. 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області. 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області. 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями. 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції. 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області. 10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів. 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги. 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології. 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне). 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації. 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації. 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО. 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності. 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.
------	--

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю	Підсумкове (залік)

передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог	за спеціалізацією освітньої програми	
Здатність застосовувати знання з гістології, цитології та ембріології в практичних ситуаціях;	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим;	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)
Здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються; проявляти наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік, іспит)

5. Тривалість курсу. 210 годин (7 кредити ЄКТС), з них: 96 години аудиторної роботи; 114 годин – самостійної роботи, залік – 2 години (проводиться на останньому семінарському занятті), іспит- 2 години (проводиться в період весняно-літньої сесії за розкладом).

6. Статус дисципліни: *обов'язкова*

7. Пререквізити: дисципліна «гістологія, цитологія та ембріологія» в структурно-логічній схемі дисциплін базується на набутих відповідних знаннях з таких дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, інтегрується з вивченням мікробіології, патологічної анатомії, вірусології та імунології.

Дисципліна «Гістологія, цитологія та ембріологія» належить до ключових дисциплін циклу природничо-наукової підготовки лікарів-стоматологів, а також є елементом зовнішнього оцінювання у вигляді першого етапу ЄДКІ (Єдиного державного кваліфікаційного іспиту) «Крок 1. Стоматологія».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiatius, Antiplagiat, Unichek). Ознайомитися із

наявними в Академії програмами і сервісами можна: **корп. №24: Ігнатченко Анатолій Андрійович**

9. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з 4 змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та практичної частин:

- Змістовий модуль 1 «Введення до курсу гістології, цитології та ембріології.» (лекційні теми 1, 2, практичні теми 1, 2, 3, 4);
- Змістовий модуль 2 «Ембріогенез людини» (лекційна тема 3, практичні теми 5, 6);
- Змістовий модуль 3 « Загальна гістологія» (лекційна тема 4,5,6,7,8, практичні теми 7, 8, 9, 10,11,12,13,14).
- Змістовий модуль 4 « Спеціальна гістологія» (лекційна тема 9, 10,11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18,19, 20,21,22, практичні теми 19, 20,21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30,31,32,33,34, 36, 37, 38, 39).

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, практичні заняття та консультації.

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції,

визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **практичних занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання як групова робота з мікроскопічною технікою, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання. Студенти працюють з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. *рекомендовану літературу*), під час занять необхідно виконати усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально, демонструють знання сучасної морфології, моделюючи дослідження гістологічного матеріалу у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти: виступ за темою **індивідуального завдання** (*тематика і критерії оцінювання див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п. 7.3.*); виступ-інформування за темами практичних занять.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-								
Відвідування практичних занять									
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання змістовної модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	-		60		60		60		60
Максимальна кількість балів:		240							
240:100=2,4. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:2,4 = загальна кількість балів.									

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 3 самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п.7.2.).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів.**

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Тематичний залік відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання тестових завдань та виконання практичних навичок (гістологічні препарати) за тематикою відповідного змістового модуля (10 хв. на тестові завдання у кількості 10 і 5 хв. на 3 препарати). Під час тематичного заліку оцінюються такі компоненти:

- альбом для практичних занять – 10 балів
- 10 тестових завдань – 10 балів
- 3 гістологічних препарати/електронограми – 5 балів

Максимальна кількість балів - **25 балів.**

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік.

Відбувається у формі виконання теоретичних і тестових завдань та практичних навичок (гістологічні препарати) (Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання заліку див. *Робоча навчальна програма дисципліни*).

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: *Робоча навчальна програма дисципліни, п.п. 7.5*).

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, заліку, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Під редакцією проф. Луцик О.Д., та проф. Чайковський Ю.Б., Гістологія людини. Підручник. Київ "Нова книга", 2018. - 582 с.
2. Сирцов В.К., Федосєєва О.В., під ред. Ю.Б. Чайковського. Гістологія дитячого віку. Навчальний посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2018.
3. Під ред. Е.Ф.Барінова, Ю.Б.Чайковського. Цитологія і загальна ембріологія. Навчальний посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2010.- 216 с.
4. Під ред. Е.Ф.Барінова, Ю.Б.Чайковського. Спеціальна гістологія і ембріологія внутрішніх органів. Навчальний посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2013.- 471 с.
5. Під ред. Ю.Б.Чайковського. Гістологія. Короткий курс. Навчальний посібник. Вінниця. «Нова книга», 2016- 335 с.

Допоміжна:

1. Садлер Т.В. Медична ембріологія за Лангманом. Львів, „Наутілус", 2001.- 550с.
2. Kierszenbaum A.L., Tres L.L. Histology and Cell Biology.- Elsevier, Philadelphia, 2012.- 701 p.

3. Ross M.H., Pawlina W. Histology. A Text and Atlas.- Wolters Kluwer, Philadelphia, 2011.- 974 p.
4. Terminologia Histologica. International Terms for Human Cytology and Histology = Гістологічна термінологія. Міжнародні терміни з цитології та гістології людини: навчальний посібник (ВНЗ I—IV р. а.) / за ред. О.Д. Луцика, Ю.Б. Чайковського.
5. Histology: A Text and Atlas: With Correlated Cell and Molecular Biology 8th Edition by Dr. Wojciech Pawlina MD FAAA (Author), Michael H. Ross PhD (Author)
6. Cormack D.H. Ham`s histology. 9th ed. Philadelphia: Lippincott, 1978.
7. Bergman R.A., Afifi A.K. Atlas of microscopic anatomy: a companion to histology and neuroanatomy. Philadelphia: Saunders, 1974.
8. Bloom W., Fawcett D.W. A textbook of histology. 9th ed Philadelphia: Saunders, 1968.
9. Cichocki T., Litwin J.A., Mirecka J. Kompendium histologii. Wyd. 2-e. Krakow: Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellonskiego, 1996.

19. Інформаційні ресурси.

1. <http://www.meddean.luc.edu>
2. <http://www.morphology.dp.ua>
3. <http://www.anatomyatlases.org/MicroscopicAnatomy>
4. <http://histologyatlas.wisc.edu>